

ETIM. És clar que és nom pre-romà, i probt. de la família ibero-basca, com ho són la gran majoria dels NLL antics d'aquesta zona, i com tots o quasi tots els noms en *-ui*; conclusió ja apuntada en l'estudi de *E.T.C.* II, 61-63 (ampliat per Terrado a l'art. *Beranui* 5 supra), i que les nostres recerques posteriors tendeixen a elevar a norma quasi sense excepció. Resten alternatives possibles:

a), derivat del NP ll. HONESTUS, és però, ben poc probable, car la teoria de Rohlf's que els noms en *-ui* 10 vénen d'un NP quedà ja refutada en aquests estudis, per més que a la n. de p. 63, jo admetés encara aquesta derivació com una incerta possibilitat.

b). Derivació del tema hidronímic NEST-, que ha donat el nom de diversos rius pirinencs, com les 15 *Nestes* dels H-Pyr. gascons (*Neste d'Aura*, de *Louron* etc.) i uns rius tracis i dalmàtics; potser gaèlic, segons Pokorny (*Z.Celt.Phil.* XXI, 121, 150); potser sorotàptic (Schmoll, *Spr. Idg. Hist.*, 100), que li assenyala un antecedent antic *Anistos* de falsa aparença 20 *NEULA* grega.

Relacionat més aviat amb ADESTE / *Aest*, nom antic de la Riera de Merlès. (V. s. v.). Pista possible però problemàtica; i que trobo poc probable, perquè el nostre (*O)nestui* de terminació bascoide i àrea ibero-basca 25 no lliga amb aqueix origen europeu (potser indoeuropeu, sorotàptic etc.), ni lliguen les vocals *An-On-* de les respectives formes antigues.

c). Anem, per exclusió, decantant-nos pel costat del basc, i també ens hi atrau la inicial duplicada N / 30 L- de *Nestui* / *Lestui*, explicable pels fets de lenició *n* / *l* observats per Mitxelena en *Misc. Martinet* I, 151, i reiterats en l'*Onom.* per NLL catalans pirinencs: *Navascort* / *Lavascort*, *Navarri* / *Lavarri*, que explico en *E. T. C.* I, 10 i en arts., supra. Ara bé en (*O)nestui* 35 sembla que hem de reconèixer -TŌI (més aviat que el simple *-ui*, -ōi), que és específicament abundància, sufix viu i funcional en basc.

Per tant, i en conseqüència, postularem un ONES+ -TOI derivat de la ben desenrotllada arrel basca *on(h)es* 40 'bondat', amplificació² de *on* 'bo' i *boni* 'complet'. Així, doncs, ONESTŌI significaria 'rodal de bons terrenys (bons païxius etc.)', i la forma moderna resultaria de *Onestui*, mal entès com si hi hagués *o*, la conj. disjuntiva, p. ex., en la frase «les bordes *Onestui*», 45 citada supra, entesa com si fossin dos llocs diferents, contigus (*Bordes* i *N*).

En conclusió, tant *Onestui* com *Nestui* i *Lestui* poden sortir d'una mateixa base bascoide fonamental ONES-TOI 'paratge de bona terra', de terrenys fèrtils o 50 conreables; en part reduït a NESTOI, i aquest, amb lenició, LESTOI en alguns llocs.

¹ Naturalment res a veure amb *αυστός* 'realitzable, practicable', (de *αυτώ* 'jo procuro'). — ² Amplificació representat en el diccionari d'Azkue per 55 *onhezie* «bondad», *onbesgo* «caridad, con-

sentimiento», *onbesle* i *onestari* «amante», *onezko* «paces», *onesti* «honrar» i altres derivats. *Onbetsle* figura ja en Leizarraga (VI, 82).

NET, i *Netó*

Net, adjectiu que la gent de mar diu dels paratges submarins no ocupats per roques (en contrast amb *Brut* 'fons rocós'), també substantivat —*un net*, *aquells nets*—; oït per Casac., Montanya i Cor. a molts llocs de les costes de Llevant i de Ponent (1920 ss.). D'aquí: *El netó*, paratge vora una roca submarina, mar enfora de Cubelles (Casac. 1923), oït als pescadors de Vilanova; que ho apliquen també com a «senya» a una masia que hi veuen darrere Cubelles.

NEULA

'Boira freda' sobretot la dels llocs muntanyosos, que malmet les collites i derivats. En un doc. de l'alt Berguedà, a. 1620 consta la creença popular que «una bruixa havia comès devastació de fruyts, ab pedregades i *neules*» (SerraV., *Pinós i Mtpl.* I, 332). Potser es relaciona amb aqueixes tradicions locals un NL que figura en un doc. de l'any 1000, de la zona de St. Llorenç de Morunys, on consta junt amb *Lord* una «villa de *Nebulos*» (*Arx. Sols.*) ¿cal accentuar *Nebulós* o *Néules*?

D'aquí, en primer lloc, el *Puig-neulós*, cim culminant de la Serra de l'Albera, entre l'Empordà i la Marenda «(al peu) de *Puigneulós*» Verdager, (*Canigó*, cant V). I un bell poema d'Albert Saisset (seriós contra el que solia) on descriu una anada a *Puigneulós*.

Pron. local: puǵnəylós a Requesens (1934) (LL i p. 67); *puǵulús* a Banyuls (xx, 34.11).

MENCIONS ANT. 1322: Podio Nebuloso (*Cerca* 1959, 143).

Torre-neules puig entre Núria i l'alta vall del Freser (Coma de Fresers) te. Queralls ja en un doc. de 966 (si no m'enganya la memòria) en la forma llatinitzada *Turrenebulis*, 1082: «podio *Turnebulis* --- Annuria ---» (Monsalv. IX, 263). Per a un parònim, situat a l'Albera, que alguns han confós amb aquest nom, veg. els compostos de *Torna-*: «*Sanctae Mariae in Turnebule*» (S. X?) (Villan., *Vi. Li.* XIII, § 5).

NEVÀ

Llogaret de l'alta vall de Ribes, agre. al mun. de Toses, elevat a la dr. del Rigard, al NE. dels Plans del seu nom: plans de pasturatges a gran alçària damunt el riu, immed. al peu Nord de Coll de La Bona, 1h05